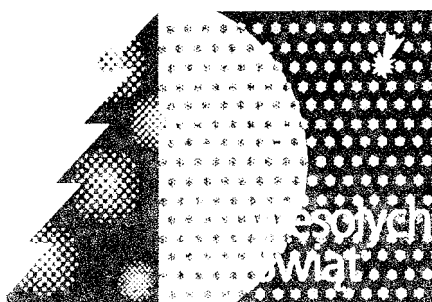

Spis treści:

- Promujemy wyniki naszych badań naukowych za pośrednictwem *Folia Horticulturae*
- 50-lecie Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach
- Awanse i wyróżnienia
- Nowo przyjęci członkowie
- Informacje o działalności oddziałów
- Sprawozdania z sympozjów, zjazdów, konferencji i spotkań
- Mniej znane magnolie przydatne do uprawy w Polsce
- Planowane imprezy

Szanownym Członkom i Sympatykom Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych,
życzymy aby nadchodzące Święta Bożego Narodzenia były źródłem radości,
a Nowy 2002 Rok pełen szczęścia i sukcesów zawodowych oraz osobistych

Zarząd Główny i Redakcja

Promujemy wyniki naszych badań naukowych za pośrednictwem *Folia Horticulturae*

Folia Horticulturae jest jedynym wydawnictwem naukowym Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Czasopismo ukazuje się od roku 1989 i publikuje oryginalne prace oraz krótkie komunikaty dotyczące wszystkich dziedzin ogrodnictwa. Oprócz publikacji oryginalnych w poszczególnych zeszytach zamieszczone są recenzje najnowszych, wartościowych książek naukowych z zakresu ogrodnictwa. Czasopismo jest redagowane w języku angielskim z polskimi streszczeniami i ma zasięg międzynarodowy. Streszczenia prac publikowanych w *Folia Horticulturae* są zamieszczane za pośrednictwem CAB International w następujących wydawnictwach: Horticultural Abstracts, Plant Breeding Abstracts, Review of Plant Pathology, Plant Growth Regulator Abstracts, Ornamental Horticulture, Crop Physiology Abstracts. Dzięki uruchomionej w roku 2001 stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Nauk

Ogrodniczych (<http://www.ptno.ogr.ar.krakow.pl>), czasopismo dysponuje własną witryną, na której znaleźć można aktualne informacje ogólne o czasopiśmie i jego redakcji, warunki publikacji i wskazówki dla autorów, zasady prenumeraty, a co najważniejsze, spisy treści wszystkich tomów od początku działalności *Folia Horticulturae*, a także abstrakty prac publikowanych od roku 2000.

Informacja o aktualnej stronie internetowej czasopisma w World Wide Web została przekazana do National Agricultural Library przy United States Department of Agriculture, National Research, Education and Economics i Agricultural Research Service. W ślad za tym zostanie ona w najbliższym czasie włączona w światową elektroniczną bazę danych IBIDS. Nadal podejmowane są usilne starania o włączenie *Folia Horticulturae* na listę czasopism karentowych.

Popularyzacji czasopisma służy również prowadzona przez redakcję wymiana czasopism, w ramach której *Folia Horticulturae* wysyłana jest do wielu bibliotek polskich i zagranicznych. Odbiorcami zagranicznymi są między innymi biblioteki przy: Wageningen Agricultural University (Holandia), The Royal Horticultural Society (Wielka Brytania), Horticulture Research International East-Malling (Wielka Brytania), Deutsche Zentralbibliothek für Landbauwissenschaften (Niemcy), Volcani Center, Bet Dagan (Izrael), Cornell University (USA), University of Reading (Wielka Brytania).

Folia Horticulturae cieszy się opinią czasopisma o wysokim poziomie merytorycznym, co znajduje odbicie w jego dobrej ocenie (kategoria A/B, tj. 4 punkty) w ramach Listy Recenzowanych Polskich Czasopism Naukowych, ustalonej według rankingu Zespołu P06 Komitetu Badań Naukowych. Dobra opinia czasopisma wynika tak z wysokiego poziomu nadsyłanych prac, jak i z dużych wymagań stawianych publikacjom przyjmowanym do druku. Złożyło się na nią również ogromne zaangażowanie wszystkich osób związanych przez wiele lat z działalnością wydawnictwa. Redaktorami Naczel-

nyimi *Folia Horticulturae* byli prof. dr hab. Tadeusz Wojtaszek, a następnie przez długie lata prof. dr hab. Jan Myczkowski. Od roku 2000 funkcję tę pełni prof. dr hab. Barbara Michalik.

Godnym podkreślenia jest krótki okres wydawniczy prac składanych do opublikowania w *Folia Horticulturae*, wynoszący w niektórych przypadkach zaledwie pół roku. Działalność wydawnicza jest dofinansowywana w 50% przez Komitet Badań Naukowych. Pozostałe fundusze ponoszone przez wydawnictwo pochodzą od autorów. Publikowanie prac związane jest więc z opłatą, nie mniej jednak w stosunku do liczby punktów uzyskiwanych za publikację w *Folia Horticulturae*, koszt ponoszony ze strony autorów należy uznać za stosunkowo niski. Składa się na to społeczna praca i zaangażowanie Recenzentów, Rady Redakcyjnej oraz Komitetu Redakcyjnego. Ze swej strony zachęcają oni wszystkich czytelników Biuletynu PTNO do publikowania prac w *Folia Horticulturae*, jak i promowania czasopisma w środowisku pracowników naukowych ogrodnictwa w kraju i zagranicą.

Z-ca Redaktora Naczelnego
Dr Ewa Capecka

Uprzejmie informujemy, że na posiedzeniu Zarządu Głównego PTNO w dniu 20 czerwca br. zostały podjęte następujące zmiany w składzie Rady Redakcyjnej *Folia Horticulturae*:

1. Z Rady Redakcyjnej *Folia Horticulturae* odeszli:

- prof. dr hab. Włodzimierz STARZECKI,
- dr inż. Wojciech ANGELUS.

2. Z przewodniczenia Radzie Redakcyjnej zrezygnował:

- prof. dr hab. Jan Roman STARCK (pozostaje nadal jako członek).

Jednocześnie powołano:

- prof. dr hab. Janusza LIPECKIEGO
- przewodniczący,
- prof. dr hab. Eugeniusza KOŁOTE
- v-ce przewodniczący,
- prof. dr hab. Joannę NOWAK,
- prof. dr hab. Kazimierza TOMALE,
- prof. dr hab. Edwarda ŻURAWICZA.

3. Ponadto do Komitetu Redakcyjnego dokooptowano 2 nowe osoby:

- dr Andrzeja KALISZA,
- dr Barbarę NOWAK.

50-lecie Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach

W dniu 20 września odbyły się w Skierniewicach uroczystości z okazji 50-lecia działalności Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Jubileuszowy Zjazd rozpoczęła uroczysta msza święta celebrowana przez ks. biskupa Józefa Zawitkowskiego, a po niej odbyła się jubileuszowa sesja, na którą przybyło kilkaset osób z kraju i zagranicy. Obecny był założyciel i długoletni dyrektor ISK prof. dr hab. Szczepan A. Pieniążek. Zjazd otworzyła dyrektor ISK prof. dr hab. Danuta M. Goszczyńska, a następnie prof. dr hab. Augustyn Mika przedstawił historię, działalność i osiągnięcia Instytutu. Wielu pracowników otrzymało odznaczenia państwowe i resortowe. Jubileuszową Sesję uświetnił występ

zespołu PROMNI z SGGW. Były nie kończące się gratulacje, liczne listy okolicznościowe, upominki. Po odsłonięciu tablicy pamiątkowej na budynku dyrekcji ISK zaproszeni goście i pracownicy bawili się na pikniku zorganizowanym na terenie Zakładu Roślin Ozdobnych na Sabadianach. Głównym sponsorem Zjazdu była firma SYNGENTA z Warszawy.

Instytut Sadownictwa powołało Prezydium Rządu PRL, uchwałą z dnia 23 stycznia 1951 r., zlecając mu prowadzenie badań z zakresu sadownictwa i pszczołnictwa. Po utworzeniu w Instytucie Zespołu Zakładów Badawczych Roślin Ozdobnych w roku 1978 zmieniono jego nazwę na Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa.

Powstanie Instytutu jest zasługą prof. dr Szczepana A. Pieniążka, który widział potrzebę rozwoju intensywnej produkcji sadowniczej w Polsce i potrafił przekonać ówczesne władze o słuszności utworzenia takiej placówki naukowej w Skierniewicach.

Prof. dr hab. **Szczepan A. Pieniążek** jest założycielem Instytutu i jego długoletnim dyrektorem (1951 – 1983). Rozpoczętą przez prof. dr S. A. Pieniążka intensyfikację produkcji sadowniczej kontynuowali kolejni dyrektorzy Instytutu, prof. dr hab. **Stanisław Zagaja** (1984 – 1990) i prof. dr hab. **Edward Lange** (1991 – 1997) pełniąc tę funkcję w bardzo trudnym dla naszego kraju okresie, najpierw stanu wojennego, a następnie transformacji ustrojowej. Od 1 lutego 1998 roku funkcję dyrektora pełni prof. dr hab. **Danuta M. Goszczyńska**.

Instytut Sadownictwa i Kwaciarnictwa składa się z trzech Oddziałów: Sadownictwa, Kwaciarnictwa i Pszczelnictwa (który mieści się w Puławach). Oddział Sadownictwa liczy 8 Zakładów Naukowych, Oddział Kwaciarnictwa 5 Zakładów, a Oddział Pszczelnictwa 4 Zakłady.

W skład Instytutu wchodzi obecnie 5 terenowych Zakładów Doświadczalnych: Sadowniczy Zakład Doświadczalny, sp. z o.o. Brzezna, Sadowniczy Zakład Doświadczalny, sp. z o.o. Miłobądz, Kwaciarski Zakład Doświadczalny, sp. z o.o. Nowy Dwór, Pszczelnictwo Zakład Doświadczalny Górna Niwa, Ośrodek Produkcji Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach. Instytut posiada także dwa sady doświadczalne: Sad Pomologiczny w Skierniewicach oraz Sad Doświadczalny w Dąbrowicach. Powierzchnia gruntów zajmowanych przez zakłady doświadczalne Instytutu wynosi obecnie tylko 184 ha w tym: 2 sady doświadczalne w Skierniewicach i Dąbrowicach o łącznej powierzchni 95 ha, Ośrodek Produkcji Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach o pow. 62 ha i Pszczelarski Z-d Doświadczalny w Górnej Niwie o pow. 27 ha. (W 1994 roku Instytut posiadał 15 zakładów doświadczalnych o powierzchni gruntów ok. 3000 ha).

Od roku 1975 Instytut posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk rolniczych, a od 1979 r. także do nadawania stopnia doktora nauk przyrodniczych. Od 1976 roku Instytut posiada uprawnienia do prowadzenia przewodów habilitacyjnych i profesorskich.

Instytut zatrudnia wysoko kwalifikowaną kadre naukową: 22 osoby z tytułem profesora, 18 osób ze stopniem doktora habilitowanego, 53 osoby ze stopniem doktora, 71 asystentów z tytułem magistra. W okresie 50-letniej działalności Instytutu stopień naukowy doktora uzyskało 193 pracowników, stopień naukowy doktora habilitowanego 64 osoby i 40 pracowników tytuł naukowy profesora. Trzech profesorów Instytutu jest członkami Polskiej Akademii Nauk. Od 1997 roku wielu pracowników naukowych Instytutu ma możliwość sprawdzenia swoich umiejętności dydaktycznych prowadząc wykłady i ćwiczenia na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Ekonomiczno – Humanistycznej w Skierniewicach.

W ramach działalności statutowej Instytutu realizowane są obecnie 33 programy badawcze (w tym 260 tematów szczegółowych). Realizowane są także 22 projekty badawcze KBN (tzw. granty) oraz 3 projekty celowe zamawiane z KBN. Tylko w okresie ostatnich czterech lat (1997–2000) Instytut wydał 732 publikacje recenzowane w kilkudziesięciu czasopismach o zasięgu krajowym i zagranicznym, 49 monografii naukowych, 38 instrukcji wdrożeniowych, 18 książek popularno-

ukowych i ponad 1541 publikacji popularno-naukowych. Uzyskał także 8 patentów i 3 wzory użytkowe, a 26 nowych odmian roślin sadowniczych zostało wpisanych do Rejestru Odmian COBORU. W 1999 r. powołano w Instytucie Centrum Badawczo Szkoleniowe Techniki Ochrony Roślin, którego zakresem działania jest technika opryskiwania upraw ogrodniczych i polowych.

Corocznie Instytut organizuje szereg konferencji krajowych i międzynarodowych. W latach 1997–2000 zorganizowano 8 naukowych konferencji międzynarodowych, 16 naukowych sympozjów krajowych, 40 krajowych konferencji dla producentów oraz 97 kursów krajowych. Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowcy z ośrodków krajowych i zagranicznych, pracownicy Akademii Rolniczych, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Izby Rolniczych, Inspektoratów Ochrony Roślin, szkół ogrodniczych oraz indywidualni producenci owoców, roślin ozdobnych i produktów pszczelich.

Działalność upowszechnieniowa Instytutu odgrywa ogromną rolę w rozwoju produkcji sadowniczej, roślin ozdobnych i pszczelarskiej. Jest prowadzona dla odbiorcy rozproszonego, czyli około 500 tys. gospodarstw. Dzięki tej działalności poziom technologii i produkcji w dużej części gospodarstw nie odbiega od poziomu technologicznego w krajach Unii Europejskiej. W okresie ostatnich czterech lat (1997–2000) wprowadzono do praktyki 188 zadań wdrożeniowych wynikających z zakończonych prac badawczo – rozwojowych. Imponująca jest działalność upowszechnieniowa. W tym samym okresie (1997–2000), pracownicy ISK przeprowadzili kilkadziesiąt wykładów w terenie (łącznie 3692 godziny), wykonali 1046 pokazów i demonstracji, przeprowadzili 11889 konsultacji w Instytucie, udzielili 3364 porad w terenie, przyjęli 873 wycieczki (w których uczestniczyły 29192 osoby), udzielili 4571 porad korespondencyjnych, 23330 porad telefonicznych, brali udział w 337 audycjach radiowych i telewizyjnych. Pracownicy wykonali także 21529 zdjęć oraz 37909 przezroczy.

W latach 1998–2001 kontynuowano rozpoczętą wcześniej restrukturyzację ISK. Obejmowała ona rozwój kadry naukowej i zwiększenie efektywności badawczej pracowników naukowych jak również obniżenie kosztów funkcjonowania Instytutu. Mimo trudnej sytuacji finansowej udało się utrzymać stan kadry naukowej na niezmiennym poziomie, a pojęcie tzw. „luki pokoleniowej” nie jest nam znane. Znacznie wzrosła efektywność naszych pracowników naukowych mierzona liczbą publikacji. W ostatnich dwóch latach liczba publikacji wzrosła dwukrotnie w porównaniu z latami poprzednimi. Ważna jest jednak nie liczba, ale jakość opracowanych publikacji. Wiele z nich opublikowano w najbardziej liczących się czasopismach o zasięgu światowym.

Podstawowym celem restrukturyzacji było dostosowanie organizacji Instytutu do struktury podobnych jednostek naukowych w krajach Unii Europejskiej oraz podniesienia poziomu badań poprzez modernizację laboratoriów, akredytację i wyposażenie ich w aparaturę badawczą na światowym poziomie.

W latach 1998–2000 przeprowadzono w Instytucie reorganizację działalności pozanaukowej polegającą na likwidacji wielu działów obsługi. Wyłączono z użytkowania, poprzez dzierżawę lub sprzedaż, zbędny majątek: hotel, stołówkę, ośrodki wczasowe, mieszkania zakładowe, garaże, warsztat samochodowy, stolarnię, magazyn, drukarnię i inne. Działy obsługi zastąpiono firmami

specjalistycznymi świadczącymi tańsze i profesjonalne usługi. Powyższe zmiany pozwoliły na zmniejszenie kosztów, ponoszonych na zbyt rozbudowaną działalność pozanaukową o około 2 mln zł rocznie.

Instytut od początku swego istnienia utrzymywał żywy kontakt z nauką światową. Dzięki osobistym kontaktom prof. S.A. Pieniążka zainicjowany został program wymiany pracowników naukowych, poprzez Kościół Braci w USA. Dzięki tej wymianie wyjechało do USA na roczne staże naukowe 1107 polskich naukowców i specjalistów z dziedziny rolnictwa, w tym 209 z naszego Instytutu, a 60 naukowców przyjechało z USA do Polski.

Obecnie w związku z okresem przygotowawczym Polski do akcesji z Unią Europejską podjęto w Instytucie działania w celu prowadzenia wspólnych projektów badawczych z ośrodkami naukowymi w krajach UE. W ramach prac badawczych z UE realizowany jest obecnie 1 program w ramach V Ramowego Programu UE. W latach 1999–2001 realizowano 14 tematów badawczych w ramach siedmiu Akcji COST (Nr 822, 823, 828, 829, 830, 836, 843) oraz prowadzony jest program POLONIUM. Instytut realizuje także 12 umów międzyrządowych. Decyzją KBN z dnia 23.03.2000 r. został powołany w Instytucie Branżowy Punkt Kontaktowy V Ramowego Programu UE.

Instytut przywiązuje dużą wagę do prac związanych z akredytacją. W roku 1999 podjęto decyzję o rozpoczęciu prac przygotowawczych do uzyskania akredytacji w czterech laboratoriach: Centralne Laboratorium Analityczne, Laboratorium Badań Pozostałości Pesticydów, Laboratorium Analiz Jakości Produktów Ogrodniczych i ich Przetworów, Laboratorium Analiz Jakości Produktów Pszczelich. Najbardziej zaawansowane w uzyskaniu akredytacji jest Centralne Laboratorium Analityczne. W dniu 28.08.2001 odbył się audyt certyfikacyjny, który zakończył się wynikiem pozytywnym i w najbliższym czasie oczekujemy na wydanie oficjalnego świadectwa certyfikacyjnego. Pozostałe laboratoria są na etapie przygotowawczym. Aparatura badawcza, w którą wyposażone są planowane do akredytacji laboratoria spełnia standardy Unii Europejskiej.

W latach 1998–2001 przeprowadzono remonty w wielu Zakładach ISK a także w Sadzie Pomologicznym w Skierniewicach i Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach. Wykonano kompletny remont jednej szklarni, kompleksową modernizację 14 komór chłodniczych. W tym okresie zakupiono również nowoczesną aparaturę badawczą za 2765 tys. zł pochodzących głównie z dotacji KBN. Wszystkie te działania mają na celu utrzymanie wysokiego poziomu prac badawczych i aplikacyjnych.

Prof. dr hab. Danuta M. Goszczyńska

Awanse i wyróżnienia

Tytuł naukowy profesora uzyskali:

doc. dr hab. Alicja Basak i doc. dr hab. Witold Płocharski z ISK w Skierniewicach,
dr hab. Stanisław Gawroński prof. nadzw., dr hab. Aleksandra Łukaszewska prof. nadzw. i dr hab. Zenon Węglarz prof. nadzw. z SGGW w Warszawie,
dr hab. Bożena Radaajska prof. nadzw. z AR w Poznaniu,
dr hab. Danuta Rzepka-Plevneš i dr hab. Teresa Wojcieszczuk z AR w Szczecinie.

Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskali:

prof. dr hab. Mieczysław Czekalski i prof. dr hab. Eugeniusz Pacholak z AR w Poznaniu,
prof. dr hab. Jerzy Hortyński, prof. dr hab. Eberhard Makosz i prof. dr hab. Danuta Pięta z AR w Lublinie,
prof. dr hab. Zdzisław Piskornik z AR w Krakowie.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskali:

dr hab. Halina Buczkowska i dr hab. Bożena Jaśkiewicz z AR w Lublinie,
dr hab. Andrzej Stroiński z AR w Poznaniu.

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

dr Anna Golcz, dr Jolanta Floryszak-Wieczorek i dr Barbara Politycka z AR w Poznaniu,
dr Monika Małodobry i dr Anna Pindel z AR w Krakowie,
dr Zenia Michałojć z AR w Lublinie,
dr Ludmiła Startek z AR w Szczecinie,
dr Adam Wojdyła z ISK w Skierniewicach.

Stopień doktora uzyskali:

mgr Lech Buchholz, mgr Izabela Dejwor-Borowiak, mgr Krzysztof Fryder, mgr Włodzimierz Krzesiński, mgr Piotr Lewandowski, mgr Anna Staficka i mgr Sławomir Świerczyński z AR w Poznaniu,
mgr Piotr Chohura, mgr Regina Dębicz, mgr Ewelina Gudarowska i mgr Katarzyna Strzelecka z AR we Wrocławiu,
mgr Bożena Denisow, mgr Iwona Szot i mgr Krystyna Piotrowska-Weryszko z AR w Lublinie,
mgr Krzysztof Górnik, mgr Zofia Płuciennik, mgr Joanna Pawłowska i mgr Danuta Wawrzyńczak z ISK w Skierniewicach,
mgr Krystyna Kałużna z ATR w Bydgoszczy,
mgr Marcin Kubus i mgr Agata Markowska z AR w Szczecinie,

mgr Zofia Malinowska i mgr Barbara Nowak z AR w Krakowie,
mgr Maria Rogowska i mgr Agnieszka Stębowska z IW w Skierniewicach,
mgr Zbigniew Ślęzak z Przedsiębiorstwa Produkcji Ogrodniczej sp. z o.o. Siechnice,
mgr Anna Świąder i mgr Alicja Świstowska słuchacze Studiów Doktoranckich AR w Lublinie.

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski wyróżniony został:

prof. dr hab. Stanisław Zagaja z ISK w Skierniewicach.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Alojzy Czynczyk, prof. dr hab. Augustyn Mika, prof. dr hab. Kazimierz Mynett, prof. dr hab. Edmund Niemczyk, prof. dr hab. Remigiusz Olszak, prof. dr hab. Marian Saniewski i prof. dr hab. Wojciech Skowronek z ISK w Skierniewicach,
prof. dr hab. Antoni Filipowicz z AR w Lublinie,
prof. dr hab. Eugeniusz Pacholak z AR w Poznaniu.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

dr hab. Zbigniew Burgieł z AR w Krakowie,
dr Jan Danek, prof. dr hab. Zygmunt S. Grzyb, prof. dr hab. Gabriel S. Łabanowski, doc. Janina Muszyńska, prof. dr hab. Leszek B. Orlikowski, prof. dr hab. Andrzej W. Pidek, prof. dr hab. Witold J. Płocharski i prof. dr hab. Edward Żurawicz z ISK w Skierniewicach,
dr hab. Monika Kozłowska prof. nadzw. i dr hab. Barbara Wilkaniec prof. nadzw. z AR w Poznaniu.

Srebrnym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

inż. Stanisław Berczyński, doc. dr hab. Barbara Łabanowska, Alicja Motorko, doc. dr hab. Teresa Orlikowska i doc. dr hab. Alicja Saniewska z ISK w Skierniewicach,
dr hab. Halina Buczkowska prof. nadzw. i mgr Maria Kalbarczyk z AR w Lublinie,
dr hab. Barbara Gołębiak z AR w Poznaniu.

Brazowym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

dr Ewa Dankowska, dr Romuald Górski i inż. Bolesława Stojek z AR w Poznaniu.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Zbigniew Haber i prof. dr hab. Danuta Wójcik-Wojtkowiak z AR w Poznaniu,
dr Anna Jargiełło i dr Irena Rukasz z AR w Lublinie,
dr hab. Kazimierz Wiech prof. nadzw. z AR w Krakowie.

Odznaki „Zasłużony dla rolnictwa” otrzymali:

prof. dr hab. Bożena Borkowska, dr Anna Bielenin, dr Mieczysław Biliński, dr Hanna Bryk, doc. dr hab. Wit Chmielewski, Kazimierz Gnap, dr Józef Gwozdecki, doc. dr hab. Ryszard Hołownicki, dr Tadeusz Jakubowski, Władysław Kijański, dr Dorota Kruczyńska, mgr Jerzy Mochecki, mgr Barbara Omiecińska, Zofia Owczarek, dr Elżbieta Rozpara, dr Grażyna Soika i Urszula Tworkowska z ISK w Skierniewicach.

Zarząd Towarzystwa Przyjaciół ISK przyznał w sierpniu 2001 roku 3 nagrody dla pracowników Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach:

1. „Za całokształt badań nad nowoczesnymi metodami ochrony roślin jagodowych” – doc. dr hab. Barbara Łabanowska, Bożena Zaradna, M. Tartanus.
2. „Za wpisanie do Rejestru i wdrożenie do uprawy polskiej wstawki skarłającej dla czereśni 'Frutana'" – dr Elżbieta Rozpara, prof. dr hab. Zygmunt Grzyb, Anna Stań, Halina Wolniak.
3. „Za opracowanie i napisanie książek *Ochrona ozdobnych krzewów iglastych* i *Ochrona ozdobnych pnączy*” – prof. dr hab. Gabriel Łabanowski, prof. dr hab. Leszek Orlikowski, dr Grażyna Soika, doc. dr hab. Adam Wojdyła.

Gratulujemy!

Nowo przyjęci członkowie

Oddział skierniewicki:

mgr Krzysztof Rutkowski i dr Zbigniew Józwiak – ISK.

Oddział szczeciński:

mgr Katarzyna Kujath, mgr Agnieszka Dobrowolska i mgr Ireneusz Ochmian – AR.

Informacje o działalności oddziałów

Kraków

Krakowski Oddział PTNO zorganizował 22 maja 2001 roku zebranie naukowe, na którym dr Jerzy Kurzawiński wygłosił referat na temat „Zasady działania organizacji producentów-ogrodników we Francji, poznane podczas wyjazdu studyjnego”.

Lublin

Lubelski Oddział PTNO zorganizował w 2001 roku 4 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

prof. dr hab. Maria Tendaj z Katedry Warzywnictwa i Roślin Leczniczych AR w Lublinie – „Prozdrowotne właściwości warzyw”,

doc. dr hab. Adam Wojdyła z ISK w Skierniewicach – „Możliwości wykorzystania wyciągów roślinnych w ochronie roślin przed chorobami”,

dr Piotr Dziadczyk z Katedry Genetyki i Hodowli Roślin Ogrodniczych AR w Lublinie – „Wykorzystanie odwrotnej transkrypcji w badaniach nad reakcjami roślin na biotyczne i abiotyczne czynniki środowiska”,

prof. dr hab. DR H.C. Ewald Sasimowski z Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt AR w Lublinie – „Ekologiczne, ekonomiczne i technologiczne aspekty wykorzystania koni roboczych we współczesnym rolnictwie, ogrodnictwie i leśnictwie”.

Poznań

Poznański Oddział PTNO zorganizował 3 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty: 26 stycznia 2001 roku – prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski: „Expo 2000”,

– dr Joanna Krause: „Nowości kwiaciarskie w niemieckich firmach ogrodniczych”,

– dr Agnieszka Krzymińska: „Florystyka na Litwie – wrażenia z Międzynarodowego Konkursu Florystycznego w Wilnie”,

23 lutego 2001 roku – dr hab. Roman Hołubowicz: „Nasiennictwo we Francji”,

– mgr Agnieszka Ciechorska i mgr Bożena Stępka: „Zabytkowe parki i ogrody na Morawach”,

30 marca 2001 roku – prof. dr hab. Mieczysław Czekalski: „Anomalie rozwojowe u drzew i krzewów”,

– dr Grzegorz Łysiak: „Estonia i Finlandia okiem sadownika”,

– dr Marek Siwulski: „Świat grzybów”.

Skierniewice

Skierniewicki Oddział PTNO zorganizował 3 spotkania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty: 30 maja 2001 roku – dr Tadeusz Jakubowski: „Hodowla roślin sadowniczych w ISK Skierniewice”, 27 listopada 2001 roku – doc. dr hab. Andrzej Przybyła: „Wybrane aspekty zastosowania markerów DNA w ogrodnictwie”, 5 grudnia 2001 – prof. dr hab. Zbigniew T. Dąbrowski: „Ogrodnictwo, obyczaje, historia Sudanu na tle krajów bliskiego wschodu”.

W dniu 20 czerwca Zarząd Oddziału był gospodarzem wyjazdowego posiedzenia Zarządu Głównego PTNO, które odbyło się w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarsstwa w Skierniewicach. Uczestnicy mieli okazję obejrzenia i degustowania nowych klonów hodowlanych truskawki wyhodowanych w Zakładzie Hodowli Roślin Sadowniczych ISK.

Zarząd Oddziału był współorganizatorem konferencji naukowej „Biologiczne i agrotechniczne kierunki rozwoju warzywnictwa”, która odbyła się w Skierniewicach w dniach 21-22 czerwca 2001.

Szczecin

Szczeciński Oddział PTNO zorganizował w 2001 roku 2 zebrania. W trakcie pierwszego z nich, 16 lutego podsumowano działalność 2000 roku, ze szczególnym uwzględnieniem wyjazdów studyjnych na Wyspy Brytyjskie i do Francji oraz uczestnictwa członków Oddziału w konferencjach naukowych. Ponadto wysłuchano referatu dr Piotra Chełpińskiego na temat stanu i rozwoju sadownictwa we Włoszech i Francji oraz omówiono plany wyjazdów studyjnych do Niemiec, Hiszpanii i Portugalii. Kolejne spotkanie miało miejsce 27 września w Gospodarstwie Sadowniczym „Agrofirmy” w Witkowie. Oprócz prezentacji osiągnięć Gospodarstwa omówiono nowe trendy w sadownictwie, będące efektem konieczności dostosowania polskiego ogrodnictwa do rynku zachodnioeuropejskiego. W spotkaniu uczestniczył również przedstawiciel hurtowni środków ochrony roślin w Baczynie, który przedstawił aktualne programy ochrony roślin sadowniczych proponowane przez wiodących producentów.

24 lutego zorganizowano „Bal Ogrodnika”, na którym spotkali się członkowie PTNO oraz osoby związane z produkcją ogrodniczą.

W maju zorganizowano dla członków PTNO wyjazd do Poczdamu na międzynarodową wystawę ogrodniczą. Ponadto zwiedzono kolekcję bylin i zespół pałacowo-parkowy Sanssouci.

W dniach 7-20 września Oddział zorganizował wyjazd studyjny do Hiszpanii i Portugalii. Wśród wielu atrakcji tego wyjazdu można wymienić ogrody z typową roślinnością śródziemnomorską, najstarszy w Portugalii Uniwersytet w Coimbra, klasztor El Escorial z typowym kompleksem ogrodów przyklasztornych, muzeum del Prado z pobliskim ogrodem botanicznym.

Warszawa

Warszawski Oddział PTNO w dniach 1-2 lutego był współorganizatorem IX Ogólnopolskiego Zjazdu Naukowego Hodowców Roślin Ogrodniczych pod hasłem „Biotechnologia w hodowli roślin”. W zjeździe uczestniczyło ok. 180 osób z kraju i z zagranicy. Wygłoszono 15 referatów, zaprezentowano 80 plakatów.

21 lutego odbyło się spotkanie z prorektorem SGGW, prof. dr hab. Andrzejem Pisulą na temat „Program inwestycji Uczelni oraz Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu”, zorganizowane przez PTNO wspólnie z władzami Wydziału.

25 kwietnia odbyło się spotkanie z prorektorem SGGW, prof. dr hab. Tomaszem Boreckim na temat „Dydaktyka w SGGW”, zorganizowane przez PTNO wspólnie z władzami Wydziału.

W czerwcu odbył się XX „Dzień borówkowy” w SGGW. Uczestniczyli w nim pracownicy nauki i producenci z całego kraju. Wygłoszono kilka referatów na temat borówki wysokiej. Uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia pola borówkowego w Prażmowie.

W dniu 14 sierpnia odbył się tradycyjny „Dzień melona” w SGGW, zorganizowany z udziałem członków PTNO przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin. Zaprezentowano odmiany melonów będące wynikiem prac hodowlanych Katedry, jak również rozmaite potrawy z tego warzywa. Omówiono także prace prowadzone przez Katedrę nad hodowlą nowych odmian warzyw, między innymi papryki, pomidora, cukini i dyni.

Sprawozdania z sympozjów, zjazdów, konferencji i spotkań

Ogólnopolski Zjazd Naukowy Hodowców Roślin Ogrodniczych

W dniach 1-2 lutego br. odbył się w Warszawie IX Zjazd Naukowy Hodowców Roślin Ogrodniczych pod hasłem „Biotechnologia w hodowli roślin”. W obradach uczestniczyło ponad 180 osób – przedstawiciele firm hodowlanych, naukowców z instytutów naukowych i wyższych uczelni oraz inni zainteresowani. Gospodarzem Zjazdu była Katedra Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin SGGW. W czasie dwudniowych obrad plenarnych uczestnicy wysłuchali 15 referatów. Na sesji posterowej zaprezentowano 90 plakatów naukowych w 4 działach – biotechnologii roślin, roślin warzywnych i leczniczych, roślin sadowniczych oraz roślin ozdobnych.

W ostatnich latach nastąpiły w Polsce istotne zmiany w organizacji hodowli i nasiennictwa. Zmniejszyła się liczba polskich przedsiębiorstw hodowlano-nasiennych zajmujących się roślinami ogrodniczymi, wzrósł natomiast udział firm zagranicznych. Znacznie zwiększył się też udział zagranicznych odmian w rejestrze COBORU. Zmieniło się zapotrzebowanie rynku, szczególnie działkowców. Zostały ograniczone dotacje na hodowlę z budżetu państwa. Te zmiany, a także wiele innych, przyczyniają się do braku stabilności w hodowli i nasiennictwie w Polsce.

Prof. dr hab. S. Malepszy (SGGW) omówił w swoim referacie stan badań z dziedziny biotechnologii w polskim ogrodnictwie na przykładzie ogórka. Ogórek należy do tej grupy roślin ogrodniczych, gdzie biotechnologia poczyniła duże postępy i może oferować w praktyce pewne osiągnięcia. Uzyskano na przykład rośliny z genem białka słodkiego (taumatyny) pochodzącym z krzewu afrykańskiego *Thaumatococcus danielli*. Stanowisko Unii Europejskiej wobec roślin transgenicznych jest jednak dość niechętnie. Tworzone są przepisy ograniczające rozwój prac w tej dziedzinie do badań, głównie nad efektywnością transgenezy oraz nad rozpoznaniem możliwych oddziaływań odmian transgenicznych na środowisko. Odbiega to od liberalnego stanowiska USA, Kanady i krajów Ameryki Płd., gdzie powierzchnia uprawy roślin transgenicznych szybko rośnie.

Spraw dotyczących modyfikacji genetycznych polepszających jakość i bezpieczeństwo surowców spożywczych dotyczył referat prof. dr hab. W. Grajka (AR w Poznaniu).

W ostatnim dziesięcioleciu pojawiły się na rynku pierwsze rośliny transgeniczne. Pierwszym sukcesem było wprowadzenie na amerykański rynek pomidorów o przedłużonej trwałości (FlavrSavr). Prowadzi się też prace nad opóźnieniem dojrzewania melonów, polepszeniem składu aminokwasowego ziemniaków, wprowadzeniem glutenu do pszenicy, słodkiego białka do ogórka, białek zwiększających mrozoodporność (truskawka), zwiększeniem zawartości suchej masy i polepszeniem barwy pomidora, zwiększeniem zawartości ferrytyny (soja), wzbogacenia w karoten (ryż), usuwaniem niepożądanych substancji (kawa). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego z 1997 roku włączyła żywność transgeniczną do kategorii tzw. „nowej żywności”. Wśród potencjalnych zagrożeń wymienia się wpływ nowych struktur DNA na funkcjonowanie genomu ludzkiego, pojawienie się w żywności toksyn i alergenów oraz przenoszenie się na mikroflorę jelitową genów markerowych odporności na antybiotyki. Przyjęta metoda badania żywności modyfikowanej genetycznie jest metoda równoważności składowej, która zakłada, że nowy produkt spożywczy nie powinien budzić obaw konsumentów, jeśli jest chemicznie równoważny z takim samym produktem spożywanym dotychczas. Obowiązkowe jest znakowanie żywności modyfikowanej genetycznie.

Podobnej tematyki – otrzymywania transgenicznych roślin i odmian – dotyczył referat dr hab. T. Orlikowskiej (ISiK). Prelegentka omówiła cechy transgenicznych roślin ogrodniczych wprowadzonych do uprawy – pomidora (odporność na wirusy), cukini (odporność na wirusy), goździka (zmiana barwy płatków, opóźnione więdnienie), chryzantemy (zmiana barwy), petunii (odporność na wirusy). Głównym celem w hodowli jest podwyższenie odporności na choroby i szkodniki, następnie poprawa możliwości przechowywania i transportu czy walorów ozdobnych. Ostrożność we wprowadzaniu od-

mian transgenicznych jest zdaniem prelegentki, całkowicie uzasadniona. Można tu wymienić niektóre z zagrożeń, np. przenoszenie z transgenicznych roślin tolerancji na herbicydy na pokrewne chwasty, możliwość wywołania alergii u człowieka. Uzyskane w wyniku prac biotechnologów rośliny powinny być pod kontrolą, aby wyeliminować te niebezpieczeństwa.

Referat J. Olejniczaka (Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa) dotyczył stanu i perspektyw w hodowli roślin warzywnych w spółkach Agencji. Po przejęciu mienia – 21 przedsiębiorstw zajmujących się w minionych latach hodowlą, w ich miejsce zostało utworzonych 14 spółek z o.o. Cztery spółki zostały uznane za strategiczne: POLAN Kraków, PlantiCo Gołębiew, SPÓJNIA Snowidza i PHRO Krzeszowice. W spółkach tych

jest prowadzona hodowla twórcza 29 taksonów roślin warzywnych. Własnością spółek są 194 odmiany, co stanowi 17% odmian wpisanych do rejestru i 40% odmian krajowych. Koszt wyhodowania jednej odmiany (przy 10-letnim cyklu hodowli) szacuje się na 4,4 mln zł. Niska dochodowość spółek powoduje uzależnienie prac hodowlanych od dotacji z budżetu (19,5 mln zł w ostatnich 5. latach). Najlepsza sytuacja panuje w hodowli ogórka i pomidora polowego, buraka ćwikłowego, grochu i fasoli szparagowej, gdzie przeważają w rejestrze odmiany krajowe.

Wszystkie doniesienia naukowe zaprezentowane na Zjeździe zostały opublikowane w specjalnym numerze czasopisma Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych *Folia Horticulturae*.

Dr Marek Gajewski

Dzień borówkowy w SGGW

Tegoroczny XX „Dzień borówkowy” w SGGW miał charakter jubileuszowy, jako że mija już 30 lat od założenia pierwszego doświadczenia porównawczego odmian borówki wysokiej oraz 20 lat od pierwszego spotkania miłośników tej rośliny. Program dnia obejmował kilka referatów oraz wizytę na plantacji borówki w Prażmowie. Tematem prelekcji dr K. Pliszki z SGGW była charakterystyka botaniczna borówki. W rodzaju *Vaccinium* mamy m. in. gatunki: borówka wąskolistna, borówka średnia, borówka wysoka i borówka różgowata. Najważniejsze znaczenie gospodarcze ma spośród nich borówka wysoka *V. corymbosum*. Roczne zbiory borówki wysokiej w samej Ameryce Płn. sięgają 87 tys. ton

owoców. Referat H. Karwowskiej i J. Karwowskiego dotyczył wartości biologicznej owoców borówki wysokiej. Szczególnie duże znaczenie ma wysoka zawartość w nich związków antyoksydacyjnych. Składowi chemicznemu i możliwościom przetwórczym owoców borówki poświęcony był referat mgr I. Ścibisz i dr hab. M. Mitek z SGGW. Kolejne referaty dotyczyły marketingu w gospodarstwach uprawiających borówkę (dr hab. T. Marzec-Wołczyńska, SGGW), szkodników borówki (dr hab. B. Łabanowska, ISK), chorób infekcyjnych (dr R. Dziecioł, SGGW). Na zakończenie dr K. Ścibisz (SGGW) przedstawił zagadnienia integrowanej produkcji owoców borówki.

Dr Marek Gajewski

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Biologiczne i agrotechniczne kierunki rozwoju warzywnictwa”

W dniach 21-22 czerwca 2001 r. odbyła się w Skierniewicach Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt.: „Biologiczne i agrotechniczne kierunki rozwoju warzywnictwa” zorganizowana przez Instytut Warzywnictwa przy współudziale Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych – oddział w Skierniewicach.

W Konferencji uczestniczyło 211 osób, w tym 158 pracowników naukowych z Akademii Rolniczych: Kraków, Wrocław, Poznań, Lublin, Warszawa, Szczecin, Olsztyn oraz specjalistów z firm hodowlano-nasiennych i chemicznych, a także 53 pracowników naukowych z Instytutu Warzywnictwa.

W pierwszym dniu Konferencji wygłoszono 18 referatów oraz przedstawiono 94 postery. W drugim dniu Konferencji, w trakcie wycieczki specjalistycznej zwiedzono gospodarstwa warzywnicze – E. Kapusty (Bedlno) i W. Grochowskiego (Młodzieszyn).

Opracowano i wydrukowano Materiały Konferencyjne, zawierające streszczenia wszystkich referatów i posterów. Materiały z Konferencji oprócz uczestników, otrzymały Biblioteki Wyższych Uczelni Rolniczych.

Dr Maria Plucińska

„8th International Rubus and Ribes Symposium”

Kolejne już, VIII Międzynarodowe Sympozjum „Rubus – Ribes” odbyło się w Dundee, Szkocja w dniach

9-11.07.2001. Sympozjum organizowane było przez „Scottish Crop Research Institute” („SCRI”) w Dundee oraz

„Horticulture Research International” („HRI”) w East Malling, Anglia. W Sympozjum uczestniczyło 160 osób z 27 krajów. Delegacja z Polski liczyła 8 osób, (w tym 3 producentów i szkółkarzy). W sumie przedstawiono 126 doniesień, z czego 47 ustnych wystąpień i 79 posterów. Wszystkie wystąpienia i postery zgrupowane były w 4 głównych dyscyplinach tematycznych: 1. Hodowla i genetyka, 2. Ochrona roślin, 3. Jakość owoców i właściwości odżywcze, 4. Agrotechnika i pielęgnacja. Należy podkreślić, że podczas tego Sympozjum trzeci blok tematyczny był bardziej rozbudowany i 8 ciekawych wystąpień dotyczyło antyoksydantów („antioxidants”) oraz właściwości zdrowotnych („health benefits”) owoców gatunków z rodzajów *Rubus* i *Ribes*.

W dniach od 4 do 8 lipca, 53 uczestników brało udział w wycieczce przed-sympozjalnej („pre-sympo-

sium tour”) w Anglii. Program wycieczki obejmował zwiedzanie „HRI” w East Malling, Kent, dużą i nowoczesną pakownię owoców jagodowych oraz 7 gospodarstw produkujących owoce porzeczek, malin i jeżyn. W czasie Sympozjum wszyscy uczestnicy mieli także możliwość zwiedzić pola hodowlane i doświadczenia dotyczące porzeczek czarnej, malin i jeżyn, prowadzone w „SCRI” oraz dwie farmy specjalizujące się w uprawie wymienionych gatunków roślin jagodowych.

W ostatnim dniu wybrano następnego organizatora Sympozjum „*Rubus and Ribes*”. Będzie nim „Pontificia Universidad Catolica de Chile”, Santiago w Chile, w listopadzie lub grudniu 2005 roku. Doniesienia z Sympozjum wydrukowane będą w *Acta Horticulture*.

Dr Stanisław Pluta

Czwarte Międzynarodowe Sympozjum Czereśniowo-Wiśniowe

Hasłem tytułowym Sympozjum było „Postęp w genetyce, fizjologii, technologii produkcji owoców i metodach prowadzenia sadów”. Sympozjum organizowane pod patronatem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych odbyło się w dniach od 24 do 29 lipca 2001 roku w zachodniej części USA w miejscowości Hood River stanu Oregon i w Richland-stan Washington. W każdej z miejscowości obrady i zwiedzanie sadów oraz stacji doświadczalnych zajmujących się wiśniami i czereśniami trwały po trzy dni. Bardzo ważną częścią spotkania międzynarodowego ludzi zajmujących się problematyką czereśni i wiśni była wycieczka posympozjalna trwająca następnie trzy dni. Programem wycieczki objęta była także południowa część Kanady, gdzie znajduje się słynna na cały świat z hodowli nowych bardzo cennych odmian czereśni, śliwy i brzoskwini – Stacja Doświadczalna w Summerland.

W Sympozjum uczestniczyło 140 osób z 30 krajów świata. Najlicniejszą grupę stanowili Amerykanie – 46 osób, z Chile było 20 osób, z Kanady – 12, z Niemiec i Republiki Południowej Afryki, Węgier, Włoch i Francji – po 6-7 osób, z Australii brało udział w Sympozjum 9 osób a z Japonii – 5. Takie kraje jak Izrael, Polska, Turcja i Anglia reprezentowane były przez 3-4 osoby. Po 1-2 osoby były z Macedonii, Słowenii, Rumunii, Portugalii i Hiszpanii. W Sympozjum nie uczestniczyli przedstawiciele Rosji, Republiki Czech, Bułgarii i Iranu, cho-

ciaż kraje te odgrywają ważną rolę w produkcji owoców czereśni.

Uczestnicy Sympozjum wygłosili w sumie 90 doniesień oraz przedstawili 55 posterów. Sesje były podzielone na bloki tematyczne. Pierwszy poświęcony był hodowli czereśni i wiśni. W tym bloku przedstawiono 15 doniesień ustnych i 17 posterów. W bloku poświęconym biotechnologii i genetyce molekularnej wygłoszono 6 doniesień i przedstawiono 5 posterów. W bloku poświęconym hodowli, selekcji i ocenie podkładek oraz wstawek wygłoszono 20 referatów i pokazano 6 posterów. W tematyce – ekonomia i marketing czereśni wygłoszono 7 referatów. W bloku poświęconym systemom uprawy czereśni i wiśni oraz produkcji i fizjologii owoców wygłoszono 8 referatów i przedstawiono 6 posterów. Tematów nawożenia, fotosyntezy i nawadniania sadów dotyczyło 5 referatów. Wzrostu i rozwoju drzew oraz owoców dotyczyło 7 referatów i 13 posterów. Systemy ochrony owoców przed pękaniem omawiano w 9 referatach i trzech posterach. Technologiczne przechowywanie owoców i przemiany fizjologiczne zachodzące w owocach po zbiorze omawiano w 4 referatach i 6 posterach. Ochrony drzew i owoców przed chorobami i szkodnikami dotyczyło 6 referatów. Efekty hodowli odpornościowej oraz choroby i szkodniki pokazano w 5 posterach. Materiały z Sympozjum opublikowane zostaną w *Acta Horticulture*.

Prof. dr hab. Zygmunt S. Grzyb

X Międzynarodowe Sympozjum Szparagowe

Sympozja szparagowe gromadzące badaczy z całego świata odbywają się pod auspicjami Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych co cztery lata. Dziesiąte już z kolei takie spotkanie miało miejsce w dniach 30 sierpnia do 2 września w Niigata, w Japonii. Jest to miasto liczące około 0,5 mln mieszkańców, położone na północny zachód od Tokio. Klimat jest

w tym rejonie wilgotny, temperatura na przełomie sierpnia i września wynosi 28-30°C, natomiast zimą występują obfite opady śniegu.

W Sympozjum wzięło udział 81 uczestników, najwięcej z Japonii – 31 osób, następnie z Europy – 15 (w tym 7 z Holandii) i stosunkowo duża grupa z USA – 10 uczestników). W pierwszym dniu Sympozjum uczest-

niczyło ponadto około 50 producentów japońskich. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Hajime ARAKI z Uniwersytetu w Niigata.

Na sympozjum zaprezentowano 32 referaty i 30 posterów. Autor tej notatki przedstawił referat na temat „Wyniki badań nad sterowaniem produkcją szparaga w klimacie umiarkowanym” i przewodniczył jednej sesji. Ogółem było 8 krótkich sesji, obejmujących 2-6 prac. Wyróżniono następujące sesje: Uprawa i systemy produkcji; Systemy produkcji i ocena odmian (2 sesje), Genetyka i hodowla; Fizjologia i biochemia (2 sesje); Traktowanie pozbiornicze i fitopatologia, Fitopatologia. Znaczna liczba posterów dotyczyła zagadnień fizjologii szparaga.

W trakcie Sympozjum zapoznano uczestników z systemami produkcji szparaga w Japonii. Są one bardzo

pracochłonne. Uprawy są często osłaniane folią, z pędami przywiązanymi do drutów. Zbiera się zielone wypustki, które wyrastają pod wyrosłymi wcześniej pędami asymilacyjnymi. Najbardziej cenione są cienkie wypustki, co szokowało uczestników z Europy i innych części świata. Uzyskiwane plony są wysokie i wynoszą średnio 7-8 t/ha, a przy osłanianiu folią sięgają 18 t/ha. Produkcja szparaga jest bardzo dochodowa. Japonia jest nie tylko bardzo dużym producentem tego warzywa (ponad 40 tysięcy ton), ale również jednym z największych w świecie jego importerów.

Na Sympozjum wybrano na przewodniczącego grupy roboczej „Szparag” dr Agostino Falavigna z Włoch a na przewodniczącego-elekta autora tej notatki.

Następne – XI Międzynarodowe Sympozjum Szparagowe odbędzie się w roku 2005 w Holandii.

Prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski

Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Capsicum* 2001

W dniach 5-6 września 2001 roku odbyła się w Pieczyskach nad Zalewem Koronowskim Konferencja pt. „Biologiczne, technologiczne i marketingowe uwarunkowania produkcji papryki”, zorganizowana przez Katedrę Genetyki i Hodowli Roślin Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy oraz Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych.

Jej uczestnikami byli pracownicy naukowcy z uczelni rolniczych Krakowa, Lublina, Warszawy, Poznania, Wrocławia i z Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach. Udział wzięli również przedstawiciele Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych ze Słupi Wielkiej oraz Przedsiębiorstw Nasiennictwa Ogrodniczego i Szkółkarstwa z Ożarowa Mazowieckiego i z Krakowskiej Hodowli i Nasiennictwa Ogrodniczego POLAN.

Wygłoszono 4 referaty i przedstawiono 17 posterów. Omówiono wiele aspektów badań przeprowadzonych nad tym wartościowym warzywem. Zagadnienia biologiczne obejmowały między innymi: genetyczne doskonalenie odmian, fizjologię dojrzewania i przechowywania owoców oraz wartość biologiczno – dietetyczną owoców. Wśród istotnych tematów z zakresu technolo-

gii produkcji prezentacje dotyczyły: miejsca i sposobów uprawy, rodzaju podłoża, nawożenia, nawadniania, ochrony, stosowania regulatorów wzrostu, zbioru i przechowywania, przydatności owoców do przetwórstwa. Równie ważne były problemy ekonomiczno – marketingowe takie, jak: przygotowanie owoców do obrotu na rynku świeżych warzyw i dla przetwórstwa, promocja odmian owoców papryki i tendencje zmian na polskim rynku warzywniczym. Prace zawierające oryginalne wyniki badań zostały opublikowane w Zeszytach Naukowych Akademii Techniczno – Rolniczej w Bydgoszczy Nr 234, Rolnictwo 46; 7-143.

Ponadto w programie Konferencji przewidziano zwiedzanie Prywatnego Doświadczalnego Zakładu Hodowli Roślin Ogrodniczych – „Capsi-Nova”, w którym realizowane są prace magisterskie i doktorskie z zakresu genetyki, hodowli roślin oraz technologii uprawy roślin warzywnych. Wielką atrakcją była także wycieczka po Zalewie Koronowskim.

Następna Konferencja na temat *Capsicum* odbędzie się w 2003 roku.

Dr hab. Anna Golcz

VII Międzynarodowe Sympozjum Śliwowe

W dniach 20-24 września 2001 odbyło się w Płowdiw, Bułgaria VII Międzynarodowe Sympozjum Śliwowe (7th International Symposium on Plum and Prune Genetics Breeding and Pomology). Sympozjum zorganizowane było pod patronatem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (ISHS). Wzięło w nim udział 70 uczestników z 21 krajów, w tym 8 osób z Polski. Trzydniowe obrady prowadzone były w 5 sesjach tematycznych: 1. Genetyka, hodowla i biotechnologia, 2. Pomologia, 3. Szarka i inne choroby, 4. Podkładki,

5. Pozostałe problemy. Na wszystkich sesjach zaprezentowano 21 doniesień, oraz 63 postery.

W ramach dwudniowej wycieczki zwiedzany był Instytut Hodowli Roślin Ogrodniczych w Płowdiw, spółdzielnia produkcyjna, szkółka drzewek owocowych oraz Instytut Hodowli Roślin i Zwierząt Strefy Podgórskiej w Troyan. Materiały z Sympozjum opublikowane zostaną w *Acta Horticulture*. Następnym Sympozjum Śliwowe ma odbyć się w 2005 roku w Norwegii.

Dr Tadeusz Jakubowski

Konferencja Naukowa „Znaczenie roślin ozdobnych w życiu człowieka”

Katedra Roślin Ozdobnych Wydziału Ogrodniczego AR w Krakowie zorganizowała Konferencję „Znaczenie roślin ozdobnych w życiu człowieka”, Kraków, 13-14 września 2001. Na sesji plenarnej zaprezentowano referaty, barwnie i wyczerpująco opisujące znaczenie roślin ozdobnych w polskiej sztuce i kulturze zarówno współczesnej, jak i wieków minionych. Prof. dr hab. A. Lisiecka opisała plonowanie trzech grup odmian gerbery: wielkokwiatowych, miniaturowych i Giant. Dr K. Pawłowska przedstawiła znaczenie i rodzaje motywów roślinnych w sztuce witrażowej przełomu XIX i XXw., która według autorki tworzyła kolorową namiastkę natury, kontrastującą z szarością wielkiego miasta. Dr A. Zachariasz zaprezentowała oranżerie, szklarnie

i XIX-wieczne szaleństwa mody ogrodowej, charakteryzujące się niezwykłym zróżnicowaniem, kunsztem i rozmachem. Prof. dr hab. Z. Pindel opisał Wyspy Kanaryjskie jako kwiaciarski matecznik. Florystyczne trendy roku 2001, lansowane nie tylko w modzie, ale ozdabianiu wnętrza, dekoratorstwie i bukiciarstwie, opisała dr E. Skutnik. Dr J. Zieliński przedstawił wyniki badań nad wiekiem i czasem przebudowy parków przy rezydencjach rodu Flemingów na Pomorzu Zachodnim.

Na Konferencji zaprezentowano 16 komunikatów, w materiałach konferencyjnych zamieszczono także 25 prac oryginalnych. Zostały one opublikowane w Zeszytach Naukowych AR w Krakowie nr 80, Sesja Naukowa „Znaczenie roślin ozdobnych w życiu człowieka”.

Dr Agnieszka Sękara

Mniej znane magnolie przydatne do uprawy w Polsce

Magnolie należą do najpiękniejszych roślin ozdobnych. Rosną w formie krzewów i drzew, osiągających nawet do 60 m wysokości. Ozdobą ich są kwiaty, o oryginalnym kształcie, barwie, a u niektórych taksonów także zapachu, zwykle bardzo liczne i pojawiające się już wczesną wiosną. Wiele gatunków i odmian ma także dekoracyjne liście. W stanie naturalnym magnolie występują tylko na półkuli północnej, w dwóch głównych centrach: w atlantyckiej części Ameryki Północnej wraz z Meksykiem oraz na Dalekim Wschodzie – Chiny, Japonia, Himalaje, Filipiny. Pierwsze wzmianki o introdukcji magnolii do naszego kraju pochodzą z początku XIX wieku. Obecnie w Polsce stosunkowo najczęściej jest uprawiane kilka odmian magnolii pośredniej (*Magnolia x soulangiana*). Inne gatunki i odmiany można napotkać przede wszystkim w ogrodach botanicznych i arboretach. Badania i obserwacje wykonane w ostatnich dwudziestu latach dowodzą o możliwości uprawy w Polsce dodatkowo kilku gatunków oraz dość licznych odmian magnolii, zwłaszcza wyhodowanych w Stanach Zjednoczonych. Szkółki nasze opanowały już umiejętność produkcji omawianych roślin i nic nie stoi na przeszkodzie, aby magnolie rozpowszechniły się przynajmniej tak jak różaneczniki, które „zbłądziły” pod przyściółowe strzechy.

W pierwszym rzędzie warto zwrócić uwagę na magnolię drzewiastą (*M. acuminata*), wielkie drzewo do 30 m wysokości, o pokroju podobnym do dębu szypułkowego, zwłaszcza w okresie bezlistnym. Jako u nas całkowicie mrozoodporna, przydatna jest do sadzenia w parkach i na większych obszarowo terenach zieleni miejskiej. Rozwija duże liście i zielonożółte kwiaty na przełomie maja i czerwca. Reprezentowana jest przez około 50 odmian, różniących się między innymi siłą wzrostu, wielkością, barwą i zapachem kwiatów. Przy jej udziale powstały na przykład odmiany 'Elizabeth' i 'Yellow Bird' o żółtych kwiatach, już u nas rozmnażane i dostępne w handlu. 'Elizabeth' rozwija kwiaty o średnicy do 20 cm i pachnące.

Spotykana u nas magnolia gwiazdzista (*M. stellata*) o białych kwiatach wydała odmiany: 'Rosea' – o kwia-

tach w pąku różowych, 'Rubra' – o kwiatkach purpurowo-różowych, 'Royal Star' – o kwiatkach w pąku różowych, później czysto białych, 'Waterlily' – o kwiatkach ciemno-różowych, 'Centennial' – o kwiatkach na zewnątrz bladobiałych, wewnątrz białych i 'George Henry Kern' – o kwiatkach różowych, już w Polsce rozpowszechniana.

Więszego zainteresowania wymaga magnolia Loebnera (*M. x loebneri*) o kwiatkach różowych. Jeszcze mniej znanymi są jej odmiany 'Ballerina' – o pachnących białych kwiatkach z różowym odcieniem, 'Leonard Messel' – o kwiatkach na zewnątrz różowych, wewnątrz białych, 'Merril' – o kwiatkach białych i 'Spring Snow' – o kwiatkach czysto białych.

Spśród odmian magnolii pośredniej warto spopularyzować 'Alba Superba' – o kwiatkach białych, 'Lennei Alba' – o kwiatkach dużych, pełnych i białych, 'Rustica Rubra' – o kwiatkach różowo-czerwonych, 'Superba Rosea' – o kwiatkach różowych, 'Picture' – o kwiatkach w pąku czerwono-purpurowych, później różowo-białych i 'San Jose' – o dużych, goździkowej barwy, pachnących kwiatkach.

Znana już u nas magnolia wierzbolistna (*M. salicifolia*) reprezentowana może być przez odmiany 'Jermyns' – o dużych i białych kwiatkach oraz 'Wada's Memory' – o dużych, białych i pachnących kwiatkach.

Do intensywniejszego propagowania warto zalecić magnolię Siebolda (*M. sieboldii*) o oryginalnych białych kwiatkach kształtu odwróconej czarki, magnolię szerokolistną (*M. hypoleuca*) o dużych, białych i przyjemnie pachnących kwiatkach, magnolię wielkolistną (*M. macrophylla*) – o kwiatkach kremowych, magnolię parasolowatą (*M. tripetala*) – o liściach do 65 cm długości i dużych, białych kwiatkach, magnolię wirginijską (*M. virginiana*) – o białych, pachnących, ale małych kwiatkach i magnolię Proctora (*M. x proctoriana*) – o białych kwiatkach, zbudowanych z 9 płatków; jest to mieszańiec magnolii wierzbolistnej i gwiazdzistej. Mieszańcem powstałym w wyniku krzyżowania magnolii wirginijskiej i parasolowatej jest magnolia Thompsona (*M. x thompsoniana*) o błyszczących liściach i kremowych kwiatkach.

Godnymi rozpowszechnienia w Polsce jest kilkanaście odmian hodowli amerykańskiej. Osiem spośród nich powstało w wyniku krzyżowania magnolii purpurowej odmiany czarnej (*M. liliiflora* 'Nigra') z magnolią gwiazdzistą odmiany różowej (*M. stellata* 'Rosea'). Kwitną one nieco później niż magnolia naga (*M. denudata*) i gwiazdzista, mają zwarty pokrój, ciemno zabarwione kwiaty i dużą mrozoodporność. Dr Francis de Vos otrzymał odmiany: 'Ann' – o kwiatach ciemnopurpurowoczerwonych, 'Judy' – o kwiatach na zewnątrz czerwopurpurowych, wewnątrz białych, 'Randy' – o kwiatach takiej samej barwy jak 'Judy' i 'Ricki' – o kwiatach na zewnątrz ciemnopurpurowych, wewnątrz białych. Dr William Kosar uzyskał odmiany: 'Betty' – o kwiatach ciemnopurpurowoczerwonych, już u nas znana, 'Jane' – o kwiatach na zewnątrz czerwopurpurowych, wewnątrz białych, 'Pinkie' – o kwiatach jasnopurpurowych i 'Susan' – o kwiatach ciemnoamarantowych, już u nas znana i oceniana jako bardzo wytrzymała na mróz.

Kilkanaście odmian wyhodował Felix M. Jury. Jego 'Iolanthe' ma kwiaty na zewnątrz czystoróżowe, we-

wnątrz białe i jest mrozoodporna. Spośród odmian otrzymanych przez Todd'a Gresham'a warto u nas testować 'Heaven Scent' – o kwiatach na zewnątrz czerwopurpurowych, wewnątrz białych i pachnących oraz 'Royal Crown' – o kwiatach czerwopurpurowych. Z Amerykańskiego Arboretum Narodowego w Waszyngtonie (hodowca W. Kosar) pochodzi odmiana 'Galaxy' o kwiatach czerwopurpurowych osiągających średnicę do 25 cm. Wytrzymuje spadki temperatury od minus 24°C do minus 34°C. Jest mieszańcem magnolii purpurowej odmiany czarnej i magnolii Sprengera odmiany 'Diva' (*M. sprengeri* 'Diva'). Wywodząca się z magnolii Sprengera odmianę 'Eric Savill' o dużych, ciemnopurpurowych i pachnących kwiatach można próbować uprawiać u nas w najcieplejszych rejonach.

Oprócz taksonów tutaj wymienionych istnieje jeszcze bardzo dużo odmian magnolii, zasługujących przynajmniej na uprawę próbną w naszym kraju.

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski

Planowane imprezy

Harmonogram imprez ogólnokrajowych
w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach w 2002 r.

1. VII Ogólnopolskie Spotkanie Sadowników w Grójcu, 16-17.01, ISK, ODR, SO – Grójec.
2. Ogólnopolska Naukowa Konferencja Ochrony Roślin Sadowniczych, 20-21.02, ISK – Skierniewice.
3. XXXVIII Ogólnopolska Konferencja Pszczelarska, 12-13.03, ISK O/ Pszczelnictwa – Puławy.
4. Uprawa i ochrona anturium, 10-11.04, ISK RO – Skierniewice.
5. Zjazd Przewodzących Sadowników, 10.04, ISK – Skierniewice.
6. I Ogólnopolska Konferencja Sadownicza w Poznaniu, 22-23.05, ISK – Poznań.
7. Ogólnopolska Konferencja „Intensyfikacja produkcji czereśni i wiśni”, 05.06, ISK – Skierniewice.
8. Dzień Otwartych Drzwi – ZS Dąbrowice, 06.06, ISK-Skierniewice.
9. Ogólnopolska Naukowa Konferencja Sadownicza, 28-30.08, ISK – Skierniewice.
10. Skierniewickie Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw, 14-15.09, ISK – Skierniewice.
11. III Konferencja „Racjonalna Technika Ochrony Roślin”, 16-17.10, ISK, PIOR – Skierniewice.
12. Ogólnopolski Zjazd Kwiaciarzy, 23.10, ISK – Skierniewice.
13. Ogólnopolska Konferencja „Marketing i jakość owoców”, 14.11, ISK – Skierniewice.

Seminaria i Konferencje w Instytucie Warzywnictwa w Skierniewicach w 2002 r.

1. Seminarium „Warzywnictwo na świecie”, 27.02.2002 r.
2. Seminarium „Ocena jakości i przetwórstwo warzyw”, 21.03.2002 r.
3. Konferencja Upowszechnieniowa „Nauka – praktyce. Oferta wdrożeniowa IWarz na 2002 r.”, 04.04.2002 r.
4. Konferencja Ochroniarska „Zwalczanie chorób, szkodników i chwastów w warzywach polowych (referaty i pokaz doświadczeń)”, 08.08.2002 r.
5. Seminarium „Hodowla warzyw z zastosowaniem biotechnologii”, 19.09.2002 r.
6. Seminarium „Nowe technologie uprawy warzyw polowych i pod osłonami”, 17.10.2002 r.
7. Seminarium „Ochrona warzyw przed chorobami, szkodnikami i chwastami”, 31.10.2002 r.
8. Konferencja „Uprawa, ochrona i przechowywanie warzyw cebulowych (cebula, por, czosnek, szalotka)”, 07.11.2002 r.

Redakcja:

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski
Prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski
Dr Elżbieta Kozik (redaktor naczelny)

Adres Redakcji:

Katedra Nawożenia Roślin Ogrodniczych
Akademia Rolnicza w Poznaniu
60-198 Poznań, ul. Zgorzelecka 4,
tel. (0-61) 846-6307
fax (0-61) 846-6305